УДК 658.14:005

ІСМАЇЛОВ А.
магістрант, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ

Структурна перебудова економіки вимагає модернізації та оновлення основних виробничих фондів, в зв'язку з чим наша держава гостро потребує інвестицій. Одним із якісно нових методів оновлення матеріальної бази і модернізації основних фондів підприємств різних форм власності є лізинг, під яким у загальному сенсі розуміється передача господарського майна в тимчасове користування на умовах певного терміну, зворотності та платності. Економічно розвинені країни накопичили довготривалий досвід використання лізингу, зокрема в США він є основним механізмом, через який реалізуються інвестиції [1].

Світова практика здійснення лізингових операцій доводить, що в перехідних умовах умовах господарювання, коли практично зупиняється фінансування оновлення основних засобів у зв'язку із недостатністю прибутку підприємств і значним зменшенням виробництва, цей метод фінансування є найбільш доцільним і мобільним, а отже може сприяти збереженню ліквідності більшості підприємств України.

Найбільш поширеним видом лізингу у світі є фінансовий лізинг. Згідно статті 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» він визначається як вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) [2].

Сьогодні лізингові операції розглядаються як новий вид фінансування. За розрахунками дослідників лізингова угода є вигіднішою від кредиту за необхідності відновлення основних засобів [3]. В табл. 1 наведені основні відмінності кредиту та лізингу.

Таблиця 1

Основні відмінності кредиту та лізингу

Показник	Кредит	Лізинг
Час на прийняття рішення	1-3 тижні	До 1 дня
Термін розгляду заяви	Декілька тижнів	До 5 днів
Кількість документів, необхідних для оформлення договору	15-20	6-8
Нотаріальне підтвердження докумен-тів	Обов'язкове	Необов'язкове
Кількість платежів при оформленні договору	10-15	2 (авансовий та страховий платежі)
Можливість безкоштовної розстрочки при оплаті страхування	Немає	Є

Джерело: [3]

Лізингові компанії функціонують на ринку небанківських фінансових установ, їх кількість в Україні зменшується (рис. 1).

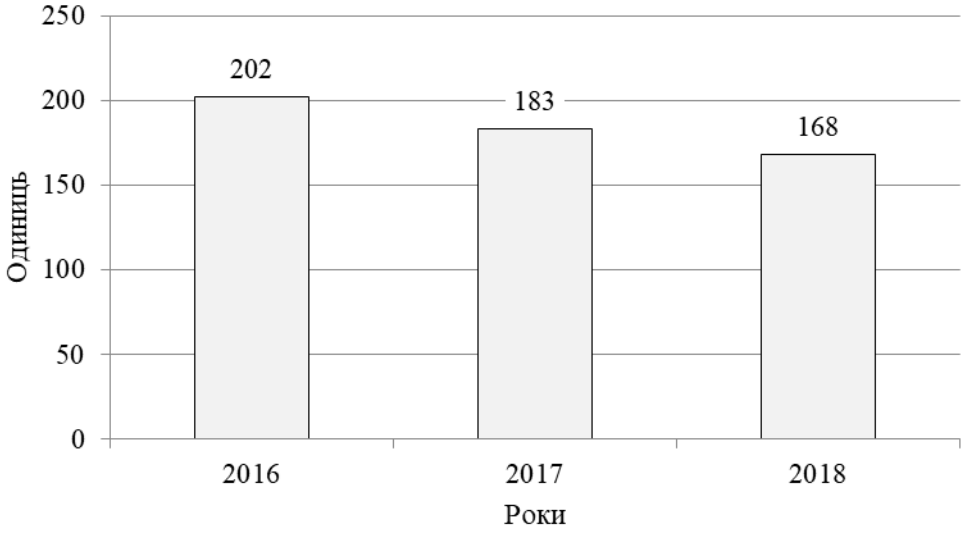

Рис. 1. Кількість лізингових компаній в Україні
у 2016-2018 рр., одиниць [4]

У 2018 р. кількість юридичних осіб-лізингодавців становила 168 компаній, що на 34 одиниці менше, ніж у 2016 р. Така тенденція пов'язана з наявністю низки суттєвих проблем, що стримують розвиток лізингу в Україні. До них науковці відносять наступні: недосконаліть законодавчого забезпечення; відсутність довгострокових джерел фінансування оновлення основних фондів; недостатня кількість кваліфікованих кадрів у сфері лізингу; низька обізнаність з питань лізингу серед представників малого й середнього бізнесу; обмеженість довгострокових фінансових ресурсів на внутрішньому ринку України; погіршення платоспроможності лізингоотримувачів [5, с. 65].

Разом з тим, вартість майна фінансового лізингу щорічно збільшується [4]. У 2018 р. вона становила 17,7 млрд. грн., збільшившись проти 2016 р. на 80,6%, а у порівнянні із 2017 роком, – на 36,2%. Позитивна динаміка вартості лізингового майна обумовлена високим рівнем зношеності основних фондів вітчизняних підприємств.

Основним напрямом державної політики у сфері розвитку фінансового лізингу, на нашу думку, має стати комплекс заходів, який передбачатиме: створення сприятливої законодавчої бази для суб'єктів лізингової діяльності; розвиток інфраструктури лізингу та активізацію її використання учасниками ринку; створення умов для зростання фінансової стійкості лізингодавців.

Список використаних джерел:

1. Дученко М. М., Павленко Т. В. Стан та перспективи розвитку лізингової галузі в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/55.pdf (дата звернення: 31.10.2019).

2. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр (дата звернення: 31.10.2019).

3. Мельничук Д. І. Варіанти фінансування відновлення активної частини виробничих основних засобів. Молодий вчений. 2018. № 10(62). С. 353-356.

4. Публічні звіти про діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) за 2016-2018 рр.: веб-сайт. URL: https://www.nfp.gov.ua (дата звернення: 31.10.2019).

5. Васильєва Т., Захаркін О., Захаркіна Л. Фінансовий лізинг як фінансово-кредитне забезпечення інвестиційної діяльності підприємств. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 4. С. 59-68.